

Hinnat ja palkat Cardolanissa 1600-luvulla

Cardolanin kadonneessa valtakunnassa talous on rutan ja sotien jäljiltä osittain romahtanut. Viennin määrä on vain murto-osa entisestään eikä omaa rahaa enää ole. Rutonjälkeisessä taloudessa ruoka ja työvoima on kallista ja kallistuu koko ajan (jopa 10% vuodessa), kun taas valmiit tuotteet ovat suhteellisen halpoja. Vaihdantatalouden lisäksi maassa käytetään sekaisin Arnorin ja Gondorin rahaa, josta viimeksimainittuun luotetaan vähemmän.

1 <i>argeleb</i>	= ½ kruunua (gp)
1 shillinki (s)	= 1 <i>mirian</i> (sp) = 2 rojalialia
1 penni (d)	= 8 killinkiä (cp)
½ penniä	= 4 killinkiä
¼ penniä eli ropo	= 2 killinkiä

Arnorin kuninkaan lyömät tärkeimmät rahat ovat kultainen ¼ unssin *Argeleb* (10 shillinkiä) ja hopeinen ¼ unssin shillinki joka jakaantuu 12 penniin (hopealla silattua kuparia). Pienin käytössä oleva raha on kuparinen neljännespenni eli ropo, joka vastaa arvoltaan kahta Gondorin kuparikillinkiä. Kauppaa käydään myös rengaspronssilla ja kääpiöiden toimittamalla leimatulla hopealla (yksi markka hopeaa Tharbadin kurssin mukaan = 13 shillinkiä ja 4 penniä). Fornostissa lyödyt hopearahat ovat puhtaampia kuin gondorilaiset, mutta toisaalta suuremmissa liiketapahtumissa Gondorin kruunu on osoittautunut vakaammaksi valuutaksi.

Taulukossa on ilmoitettu hinnat entisen Arnorin alueella sekä vertailun vuoksi vastaavia hintoja Gondorin maassa. Käytetyt yksiköt ovat 1 gp = 20 sp = 200 bp = 1000 cp. Arnorin hinnat ilmoitetaan shillinkeinä ja penneinä.

TYÖKALUT

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Kyntöaura	5d		
Muurarin työvälineet	9d		
Lapio ja kauha	3d		
Piilukirves	5d		
Alasin	20s		
Palkeet	30s		
Sepänvasara	2s8		
Taltta	4d		
Savenvalajan pyörä	10d		
Haarniskoijan työkalusetti	273s 11d		

RATSUT, JUHDAT JA MATKUSTAMINEN

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Poni	20s	40 sp	kantaa 180 naulaa
Kyntöhevonen	60s	60 sp	kantaa 400 naulaa
Ratsuhevonen	70s	80 sp	kantaa 200 naulaa
Laadukas ratsuhevonen	200s	200 sp	+10 ratsastusbonus
Sotahevonen	250s	400 sp	+15 ratsastusbonus
Muuli/Aasi		30 sp	kantaa 300 naulaa, -10 ratsastusbonus
Vaunut	160s	8 gp	
Vaunujen ylläpito	1s-3s	1 sp-3 sp	vuodessa
Lossikyyti	1d	1 cp	
Vaunukyyti		2 cp-3 cp	virstalta
Lautta	200s		
Koggi, rahtilaiva	20 000s	990 gp	
Holkki, iso kauppalaiva	26 000s	1360 gp	
Karaveli tai kalastuslaiva	12 000s	572 gp	

Laivamatka Súdurista (kansipaikka, ei sisällä ylöspittoa)

- Tharbadiin	5s
- Annon Baraniin	12s
- Rautlahteen (Lond Angren)	10s
- Vihervalkamaan (Lond Galen)	20s
- Linhiriin	35s
- Pelargiriin	40s

KOTIELÄIMET

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Lehmä	6s-10s	100 bp	
Härkä	13s-15s	150 bp	
Uuhi	1s 6d	15 bp	
Oinas	1s	18 bp	
Sika	2-3s	30 bp	
Siipikarja	1d	1 bp	
Hanhi	6d-8d	8 bp	

RUOKA JA JUOMA

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Kalja	¼d-½d	5 cp	litra
Juhlaolut	1d	12 cp	litra
Pöytäviini	1d	10 cp	litra
Hyvä viini, Dol Caladir	2d	36 co	litra
Hyvä viini, Lebennin	3d	20 cp	litra
Hyvä viini, Ithilien	4d	28 cp	litra
Tislattu viina	1d-1½d		jumpru
Ruisleipä	¼d	1 cp	
Vehnäleipä	½d	2 cp	
Lampaanmaitojuusto	¼d	5 cp	kilo
Suolasilakat	1d	5 cp	tusina
Suolattu ankerias	6d	6 cp	
Kananmunat	¼d	7 cp	tusina
Kaura	1s-2s		leiviskä
Hedelmät	1d-4d		naula
Mausteet	1s-3s		naula
Suola	1s	½ sp	naula
Pippuri	8s	4 sp	naula
Sahrami	19s	15 sp	naula
Viikon muona	4d	25 cp	18 naulaa
Rautaisannokset viikoksi	6d	50 cp	14 naulaa
<i>Dúnedainin</i> matkaleipä	2s	250 cp	4 naulaa

YLÖSPITO

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Kevyt ateria	½d	5 cp	leipää ja keittoa
Tukeva ateria	1d	10 cp	lihaa tai kalaa
Yhteismajoitus	½d	3 cp	penkillä
Vuode vaatteineen	1d	10 cp	
Huonemajoitus	2d	30 cp	varustus vaihtelee
Univalkea	½d	7 cp	
Tallipaikka	¼d	2 cp	ei sisällä rehua
Kylpy	¼d	1 cp	
Sylillinen halkoja	¼d	1 cp	
Vaatteiden pesetys	¼d	5 cp	

Päivän ylöspito tilalla: renki 1d, talollinen 3d, virkamies 4d, isäntä 7d

ASUT JA VAATTEET

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Torpparin paita	1d-6d	8 bp	
Sarkakangas tunikaa varten	8d-1s 3d		
Värjätty laadukas verka	5s-6s		jaardilta
Silkki	20s-24s	10 sp-12 sp	jaardilta
Turkissomisteet	20-40s	40 sp-60 sp	
Kengät	4d	3 bp	
Saappaat	6d	8 bp	
Lompsa	1½d	2 bp	

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Hattu	10d-1s 2d	10 bp	
Pellavapaita	8d		
Villaviitta	3s		
sama, turkiksilla	6s 8d		
Päälylystunika	3s	30 bp	
Voudin punainen mantteli	5s-6s		
Muodinmukainen asu	200-1000s	10 gp-50 gp	

Kartanonherran vasalleilleen toimittamien vaatekankaiden arvo:

palvelijat	1s 7d		jaardilta
itselliset	2s		jaardilta
kestit	2s 11d		jaardilta

ASUMINEN

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Vuokra maalaistalosta	5s		vuodessa
Vuokra käsityöläisen talosta	20s		vuodessa
Vuokra kauppiaan talosta	40-60s		vuodessa
Vuokra kievarista	600s, yksinoikeudella myydä viiniä		
Tupa	2 gp		
Maatalo	3-5 gp		
Käsityöläisen talo	10-15 gp		
Kauppiaan talo	33-66 gp		
Kivitalo sisäpihalla	90+ gp		

OPINTIE

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Koulumestari Thabadissa, Briissä tai Fornostissa			
Ylöspito	2s		viikossa
Opetus	13s		vuodessa
Yliopisto-opinnot Minas Anorissa tai Minas Ithilissä			
Ylöspito	104s		vuodessa
Vaatetus	40s		vuodessa
Opetus	27s		vuodessa
Miekkailunopetus	10s		kuukaudessa
Sidottu kirja	10+s		

PANSSARIT JA SUOJUKSET

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Pyörökilpi	6s	5 sp	+20 DB
Jalkaväen kilpi	8s	15 sp	+25 DB
Paviisi	10s		+40 DB ammuksiin
Kattilakypäri	4s		leveällä lierillä
<i>Bascinet</i>	5s		ilman visiiriä
Ratsuväen kypäri	9s		+5 DB(hummerinhäntä)
Toppatakki	4s	3 sp	suojaaja kuten SL/5
Vahviketakki	14s	10 sp	suojaaja kuten RL/9
Raajasuojukset	5s	5 sp	terästä
Lamellaaripanssari	65s	35 sp	suojaaja kuten Ch/13, -5 melee/+5 ammus
Rengaspaita	50s	50 sp	suojaaja kuten Ch/13
Rengastakki	100s	100 sp	suojaaja kuten Ch/15
Rintarauta	60s		suojaaja kuten Pl/17
Teräksinen rintapanssari	200s		+5 DB, koestettu
Panssarin ruostehuolto	5d kukin	½ sp	
Panssarin täysi huolto	1s 4d		

ASEET

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Käsikirves	5s	5 sp	
Heittokirves	7s		
Sotanuija	5s	6 sp	
Sotavasara	18s		
Tikari	2s	3 sp	
Hukari	6d	2 sp	
Lyömämiekka	20s	20 sp	
Keihäs	2s	3 sp	
Piikki	5s	4 sp	
Raskas jalkajousi	120s	35 sp	
Käsijousi	10s	6 sp	

Jokaisen arnorilaisen vapaan miehen velvollisuus on omistaa ase ja panssari. Jos irtaimen omaisuuden arvo ylittää 10 markkaa hopeaa (133s), hänen täytyy omistaa rengaspaita, kypärä ja keihäs. Kaikkien muiden velvollisuutena on omistaa kypärä, keihäs ja toppatakki. Cardolanissa ja Arthedainissa järjestetään pakollisia aseharjoituksia sunnuntaisin kyläläisille.

SEKALAISIA HINTOJA

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Hopealusikka	2s 4d	23 bp	
Kultasormus	26s 8d	26 sp	
Helmikaulakoru	70s	60 sp	
Kultakäädyt	100s	100 sp	
Tynnyri	3d	12 bp	
Lasipullo	4d	15 bp	
Lakanat	4d		
Tyyny	1d		
Pöytä	6d		
Tuoli	3d		
Arkku	6d		
Arkku ja lukko	2s 2d		
Kannu tai ämpäri	6d		
Vaskinen pannu	2s		
Pyyhe	6d		
Keittoastia, keramiikkaa	½d		
Talikynttilät	1½d	7 cp	naulalta*
Vahakynttilät	6½d	14 cp	naulalta*

*) Kartanon valaisemiseen tarvitaan jopa 100 naulaa kynttilöitä talvipäivisin.

NAHAT JA TURKIT (Ostohinta Tharbadissa)

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Orava	6s 8d		kiihtelys
Kärppä	8d		
Karhu	1s 8d		
Susi	1s 8d		
Näätä	2s 6d		
Saukko	3s 4d		
Punakettu	3s 4d		
Ahma	5s		
Ilves	6s 8d		
Mustakettu	8s 4d		
Soopeli	25s		

PALKKOJA

Asia	Arnor	Gondor	Huom.
Palkkasoturi, rakkeri	1s/päivä		
Palkkasoturi, huovi	2s/päivä		
Jousimies	3d/päivä		
Nostomies	2d/päivä		
Aseseppä	1s/päivä		
Muurari	8d/päivä		
Puuseppä	6d/päivä		
Killan sairaseläke	2d/päivä		
Kutoja	5d/päivä		
Sekatyömies	4d/päivä		
Vouti	93s 4d/vuosi		
Siltavahti	200s/vuosi		